

Závěrečná zpráva za r.2005

Konzervátorské metody prováděné „in situ“. Lehovec Ondřej

Začátek závěrečné zprávy musím uvést úvahou o samotné existenci knihy, protože od ní se pak dále odvíjí i snaha o její záchovu a restaurování a to i na poli vývoje konzervátorských metod prováděných „in situ“ - tedy restaurování přímo v objektu.

Dlouho si již lidstvo klade otázku jakou cenu má kniha jako nositelka informací-odpověď je obrovskou a nedocentelnou a jakou cenu má její podoba její forma či tvář chcete-li-odpověď je neméně důležitou, je její nedělitelnou součástí bez jejího autentického doprovodu je kniha chromá A je-li kniha chromá pak ztrácíme my jako lidstvo své kořeny.

Kniha je nedělitelný celek a tak je ji třeba i chápat a k ní i tak přistupovat. Je celkovým odrazem vývoje naší lidské společnosti. Je dědictvím a odkazem našich předků a tedy i součástí našich kořenů. A víme jistě sami, že ani nejkrásnější a nejpevnější strom nemá bez kořenů dlouhé trvání. Chraňme tedy své kořeny a to nejen po stránce obsahové-literární, ale i jejich formu-tvář tedy jejich knižní podobu-vazbu, vždyť je jejich součástí. Obsah i forma jsou většinou stejně staré a jeden bez druhého jsou rozvráceny a oslabeny napůl již mrtvy. A proto je tak důležité se ke knihám chovat s respektem a s jistou bázní, vždyť knihy jsou tu pro nás a my je musíme ochránit. Jsou němými svědky a přitom tak výmluvnými garanty našich civilizací a snah člověka být člověkem. Proto je tak důležité je-li to jen trochu možné historickou knihu co nejméně vystavovat změnám plynoucím z jejich restaurování či konzervace. A to tak, aby ztráty na rukopise jejich tvůrců byly co možná nejmenší. Zde je také zdroj vůle vyvíjet nové citlivé metody konzervace.

Byla provedena předběžná revize a průzkum knižního historického fondu NK uloženého v Centrálním depozitáři V Hostivaři.

Zde se nacházejí svazky středně až méně vzácné nicméně se jedná o fond, který vzhledem ke svému dřívějšímu neutěšenému uložení sliboval naleznout knihy poškozené plísněmi a tak získat, poměrně vzhledem k vzácnosti, bezpečný studijní materiál druhého řádu. Na některých těchto knihách budou prováděny předem otestované (a to na vzorcích vyřazených, skartovaných dokumentů) nové postupy konzervace založené na používání derivátů celulozy, japonského papíru různé gramáže a rozemletých papírových vláken. Výsledkem by mělo být ověření si úspěšnosti a použitelnosti nových či inovovaných metod konzervace „in situ“ v praxi. Nebyly zde bohužel nalezeny žádné písemnosti s problematikou poškození psací látky a tím i její podložky (tedy papíru) vlivem koroze železitoduběnkového inkoustu což je jeden z nejožehavějších problémů mnohých cenných svazků.

Začátek přípravy možného řešení problematiky koroze železitoduběnkového inkoustu poškozující psací podložku-papír v knižních svazcích.

Byly vytipovány a zakoupeny pravděpodobně nejtenčí dostupné japonské papíry, které se na světě vyrábí a to přímo z Japonska od jejich výrobce. Principem řešení koroze inkoustu by mělo být povrchové přelepení zdegradovaných částí pap. podložky tímto super tenkým jap.

papírem za pomoci některého z běžně užívaných derivátů celulózy v konzervátorské praxi. Protože však půjde o aplikování japonského podpurného nosiče v celistvém knižním objektu budeme používat celulózové lepidlo rozpustné v alkoholu čímž předejdeme vzniku nežádoucích rozměrových změn pap. podložky při aplikaci. Byly již provedeny některé testy s derivátem celulózy typu KLUCEL G rozpuštěným v etanolu-zdají se být velmi progresivní a bude v nich nadále pokračováno s cílem dosáhnout dobré lepivosti za použití co nejmenšího množství či koncentrace lepidla.

HARMONOGRAM 2006 Konzervátorské metody prováděné „in situ“.

- Pokračování v testování derivátů celulózy pro jejich možné použití v konzervátorské praxi „in situ“.
- Propracování technologické přípravy klucel-japanových folií či nosičů použitelných pro zpevnování psací podložky-papíru poškozeného degradací železitoduběnkového inkoustu.
- Případná návštěva depozitářů NK-Klementina s cílem prozkoumat četnost poškození rukopisných fondů vlivem železitoduběnkového inkoustu.
- Další práce na vybraném knižním svazku (bez signatury) s typickým poškozením papírové podložky vlivem plísni.
- Rozšiřování materiálně-technického zázemí nutného k vývoji, zkoumání a aplikaci nových konzervačních metod.